

POSTANOWIENIE

Dnia 13 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

w sprawie **R. S.** ,
o odszkodowanie i zadośćuczynienie
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,
w dniu 13 maja 2026 r.,
kasacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie
z dnia 2 września 2025 r., sygn. akt II AKa 224/25,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Zamościu
z dnia 10 kwietnia 2025 r., sygn. akt II Ko 246/24,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążyć wnioskodawcę.**

[J.J.]

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Zamościu, po rozpoznaniu wniosku pełnomocnika R. S. o zasądzenie odszkodowania i zadośćuczynienia, wyrokiem z dnia 10 kwietnia 2025

r., sygn. akt II Ko 246/24, zasądził od Skarbu Państwa na rzecz R. S. kwotę 87 złotych tytułem odszkodowania i 500 złotych tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku za niesłuszne tymczasowe aresztowanie w dniu 16 lutego 2021 r. W pozostałej części oddalił wniosek (domagano się kwoty 7800 zł odszkodowania, pomniejszone o kwotę 2000 zł grzywny oraz 40 000 zł tytułem zadośćuczynienia).

Od tego wyroku apelację wniósł pełnomocnik wnioskodawcy, który – zaskarżając orzeczenie w części dotyczącej wysokości zasądzonej kwoty odszkodowania i zadośćuczynienia, podniósł zarzuty obrazy przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia (art. 410 k.p.k.; art. 7 k.p.k.; art. 552 § 1 i § 4 k.p.k.) oraz naruszenia przepisów prawa materialnego (art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 445 § 2 k.c. oraz art. 448 k.c. w zbiegu z art. 552 § 4 k.p.k.). Wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez zasądzenie dodatkowo od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy R. S. kwoty 39 500 zł tytułem zadośćuczynienia oraz kwoty 5 713 zł odszkodowania za niesłuszne zatrzymanie i tymczasowe aresztowanie.

Sąd Apelacyjny w Lublinie wyrokiem z dnia 2 września 2025 r., sygn. II AKa 224/25, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Od tego wyroku kasację wniósł pełnomocnik wnioskodawcy, który podniósł następujące zarzuty:

a) rażącą obrazę przepisów postępowania, tj. art. 7 k.p.k. art. 322 k.p.c. art. 445 § 1 k.p.c. w zw. z art. 558 k.p.k. w zw. z art. 433 § 1 i § 2 k.p.k. oraz 457 § 3 k.p.k. poprzez wadliwą kontrolę instancyjną Sądu Apelacyjnego aprobującą fakt, że Sąd Okręgowy dokonał dowolnej, a nie swobodnej oceny materiału dowodowego i w konsekwencji utrzymanie w mocy orzeczenia Sądu I instancji o oddaleniu roszczenia wnioskodawcy ponad kwotę 500,00 zł z tytułu zadośćuczynienia oraz ponad kwotę 87 zł z tytułu odszkodowania, pomimo iż niezrekompensowana szkoda w jego majątku wynikała ze zdarzenia w postaci niewątpliwie niesłusznego zatrzymania i tymczasowego aresztowania i pozostawała z nim w adekwatnym związku przyczynowym; a także uznanie, że zasądzona na rzecz wnioskodawcy kwota 500,00 zł z tytułem zadośćuczynienia oraz kwota 87 zł z tytułu odszkodowania jest odpowiednia w rozumieniu art. 445 § 1 k.c.;

b) obrazę przepisów prawa materialnego, tj.: art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 445 § 2 k.c. oraz art. 448 k.c., w zbiegu z art. 552 § 4 k.p.k. poprzez niezasadne powielenie przez Sąd Apelacyjny ustaleń Sądu Okręgowego w Zamościu w zakresie zastosowania przepisów i błędne ustalanie wysokości zadośćuczynienia z tytułu roszczenia związanego z bezzasadnym pozbawieniem wolności, a w konsekwencji utrzymanie wyroku I instancji w mocy i błędne przyjęcie, że zasądzona kwota zadośćuczynienia i odszkodowania jest kwotą adekwatną do wielkości szkody i krzywdy poniesionej przez wnioskodawcę w wyniku niewątpliwie niesłusznego zatrzymania i tymczasowego aresztowania;

Na podstawie tak sformułowanych zarzutów autor kasacji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części oddalającej roszczenia wnioskodawcy o zapłatę odszkodowania w kwocie przekraczającej 87 zł, poprzez uwzględnienie żądania wnioskodawcy w całości i zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz R. S. odszkodowania w wysokości 7800 złotych tytułem odszkodowania za niesłuszne zatrzymanie i tymczasowe aresztowanie pomniejszonej o 2000 złotych grzywny oraz o zmianę zaskarżonego wyroku w części oddalającej roszczenia wnioskodawcy o zapłatę zadośćuczynienia w kwocie przekraczającej 500 zł, tj. o zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz R. S. na rzecz wnioskodawcy od Skarbu Państwa zadośćuczynienia w wysokości 40 000 zł, ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji.

Prokurator w odpowiedzi na kasację, wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście bezzasadna, co uprawniało do jej oddalenia na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Odniesienie się do podniesionych zarzutów wymaga zaakcentowania realiów faktycznych i procesowych sprawy karnej, w której wnioskodawca został pozbawiony wolności, albowiem rzutowały one na podstawę ustalania wysokości zasądanego odszkodowania i zadośćuczynienia. Należy przede wszystkim zauważyć, że wobec R. S. tymczasowe aresztowanie było stosowane ze względu na przesłankę określoną w art. 258 § 3 k.p.k. tj. z uwagi na to, iż zachodzi uzasadniona obawa, że oskarżony, któremu zarzucono popełnienie zbrodni lub

umyślnego występku, popełni przestępstwo przeciwko życiu, zdrowiu lub bezpieczeństwu powszechnemu, zwłaszcza gdy popełnieniem takiego przestępstwa groził. W sprawie karnej R. S. został oskarżony, a następnie skazany za przestępstwo znęcania się fizycznego i psychicznego nad żoną, a zachowań tych dokonywał pod wpływem alkoholu. Poza tym zobowiązano go do opuszczenia lokalu zajmowanego z pokrzywdzoną oraz orzeczono wobec niego zakaz zbliżania się do niej. Okoliczności te dały podstawę Sądowi I instancji do uznania, że stosowanie ww. środka zapobiegawczego było co do istoty zasadne (s. 8 uzasadnienia wyroku Sądu *a quo*). Z uwagi jednak na orzeczenia kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania oraz grzywny, jedynie na poczet tej ostatniej kary zaliczono skazanemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie, z wyjątkiem ostatniego dnia tymczasowego aresztowania (16 lutego 2021 r.) i tylko w tym zakresie pozbawienie wolności zostało uznane przez Sąd I instancji za oczywiście niesłuszne.

Sąd odwoławczy rozpoznając apelację pełnomocnika wnioskodawcy trafnie zwrócił uwagę na orzeczenie ETPC w sprawie *Włoch (nr 2) przeciwko Polsce* (skarga nr 33475/08), w którym stwierdzono, że zaliczenie niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania na poczet orzeczonej kary grzywny nie stanowi przeszkody dla zasądzenia rekompensaty za szkodę majątkową lub niemajątkową. W tym zakresie Sąd *ad quem* uznał trafność stanowiska autora apelacji, który zakwestionował przeciwny pogląd wyrażony przez Sąd I instancji. Tyle tylko, że zagadnienie to nie miało znaczenia dla treści zaskarżonych rozstrzygnięć co do wysokości odszkodowania i zadośćuczynienia, albowiem Sąd odwoławczy uznał, że w sprawie w ogóle nie można było mówić o oczywiście niesłusznym tymczasowym aresztowaniu, w tym również obejmującym dzień 16 lutego 2021 r. Tym samym zaprezentowana w kasacji argumentacja dotycząca samej wysokości odszkodowania i zadośćuczynienia odwołująca się do całego okresu pozbawienia wolności, a na tym opierają się dwa podniesione w *petitum* kasacji zarzuty, jest z gruntu chybiona.

Odnosząc się do kwestii szczegółowej, zaakcentowanej w uzasadnieniu nadzwyczajnego środka zaskarżenia trzeba jeszcze zaznaczyć że wbrew temu, co zdaje się sugerować autor kasacji (s. 8-9), stanowisko Sądu II instancji o tym, że

tymczasowe aresztowanie było wprawdzie niesłuszne, ale nie oczywiście niesłuszne (co dopiero otwierałoby drogę do ubiegania się o odszkodowanie lub zadośćuczynienie) nie narusza zakazu *reformationis in peius*, albowiem dotyczy jedynie normatywnej oceny faktów procesowych w kontekście rozpoznawanego środka odwoławczego, co w kontekście rozpoznawanych zarzutów apelacyjnych było nie tylko prawem Sądu, lecz jego obowiązkiem. W przypadku niekorzystnej konkluzji interes procesowy wnioskodawcy chroniony był przez kierunek rozpoznawanego środka odwoławczego, na co zresztą Sąd *ad quem* zwrócił uwagę (s. 9 uzasadnienia wyroku).

Jeśli zaś chodzi o merytoryczne uzasadnienie oceny Sądu II instancji, to znajduje ono swe podstawy w przytoczonych wcześniej realiach sprawy związanych ze stwarzaniem przez R. S. stanu zagrożenia wobec pokrzywdzonej oraz związaną z nimi przesłanką stosowania tymczasowego aresztowania (art. 258 § 3 k.p.k.). Nie jest więc tak, jak wskazano w kasacji, że pogląd zaprezentowany przez Sąd Apelacyjny prowadzi do uznania, że „każde tymczasowe aresztowanie można uznać za zasadne, jeśli tylko da się je zrekompensować nałożoną na skazanego grzywną” (s. 8 kasacji). Zawsze badaniu podlegają szczególne okoliczności sprawy, na gruncie jej realiów faktycznych i procesowych, w kontekście powołanych formalno-prawnych podstaw stosowania tymczasowego aresztowania.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu, na podstawie art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążając wnioskodawcę.

[J.J.]

[a.ł.]